

A 25 ESZTENDŐS „UJ LAP”.

A XX. század elején Magyarországon a liberalizmus kitermelte a maga «krajcáros» lapjait, melyeket nagy példányban szórattatott a nép közé, telítve azt nemcsak a liberalizmus szellemével, hanem az üzleti spekuláció a nép alantas érzéseit kihasználva, egyenesen erkölcsrontó hatást gyakoroltak. A magyar katolicizmus érezte, hogy ezt nem nézheti tétlenül. Az 1900-iki Országos Katolikus Nagygyűlés már a legkomolyabban tárgyalta a védekezés lehetőségét, az 1901-iki Nagygyűlés pedig határozatilag kimondotta, hogy szükségét látja egy katolikus szellemű, a népet nevelő, olcsó napilapnak. A határozat kimondása után, a már egy év óta előkészített terv a megvalósulás stádiumába jutott. Megjelent a nagygyűlés termében az első Uj Lap példány, határtalan öröme a magyar katolicizmusnak és dicsőségére az Országos Katolikus Szövetségnek, mely azóta is, 25 esztendőn át állandóan segítőtje volt. A Szövetség Zichy János gróf irányítása és Mihályfi Ákos teljhatalmú vezetésével indította útjára az Uj Lapot, melynek Sziklay János dr., Petrásévich Géza, Szegh Dezső, majd 1904-től kezdve Haller István lett a szerkesztője. A konkurrencia megakartta akadályozni, hogy a nyilvánosság elé kerüljön, úgy hogy külön rikkancsgárdát kellett szer-

veznie s ezzel bevinni a közvéleménybe, hogy élni és irányítani akar.

Amikor 1907-ben a pécsi katolikus Nagygyűlésen megalakult a Katolikus Sajtóegyesület, akkor

Az I-ső honvédegyalozered végrehajtóbizottsága nevében ma délben egy század katona körülvárta az „Uj Lap” épületét, majd 24 tegyveres katona megjelent az „Uj Lap” szerkesztőségében és kiadóhivatalában, ott kéziratainkat, címszalagjainkat és könyveinket kocsira rakták és elhordták. Az „Uj Lap” tehát a mai napon nem jelenhetett meg.

Az „Uj Lap” szerkesztősége és kiadóhivatala.

ez is támogatására sietett, 1909-ben pedig Gerely József az adminisztratív főgazgatást, a szerkesztést pedig Hivatal József véve át, új lendületet nyert az Uj Lap. Olyan képes lappal léptek a katolikus közönség elé, hogy az szelle-

mével, tartalmával a versenyben messze elhagyta konkurrensait. Az eredmény is mutatkozott: 1913-ban már közjegyzőileg igazolt okmány tanusítja, hogy az Uj Lap naponta 63.000 példányban kerül az olvasók kezébe. A háborús idők aztán új irányokat teremtettek a magyar politikában. Fellépett a demokrácia s nyomában a radikalizmus és

Hivatal József,
az Uj Lap felelős szerkesztője.

szabadművészéggé mint a szocializmus előfutárjai. A lap irányítását ekkor Zsembery István dr. személyében olyan férfiú vette át, akinek katolikus multja erős biztosíték volt annak a küzdelemnek teljes végigvitelére, mely az elkövetkező időkben várt az egész magyar közéletre. Heroikus küzdelem kezdődött meg: Amint az Uj Lap kiért az utcára, már ellenséges területre lépett. Írá-

nyító cikkeit, melyeket *Hivatal* József felelős szerkesztő és *Hindy* Zoltán főmunkatárs írták, mély sebeket ütöttek az ellenfeleken s azok tajtékozva gyűlöltek ezt az eleven, bátor, vakmerő ellenfelet. 1918-ban gyűlöletük már akkora volt, hogy egy század katona körülvette a lap épületét, összetörte a szerkesztőség íróasztalait, fel-

Hindy Zoltán dr.,
az Uj Lap főmunkatársa.

dúlta a kiadóhivatalt, elrabolta a címszalagokat, letépték a telefonokat s kocsikra rakva minden, a lapra vonatkozó dolgot, nyugodtan távoztak. Azt hitték, megölték az Uj Lapot. A támadás napján szünetelni volt kénytelen, de másnap már még vehemesebben szállt síkra az Igazságért. A katolikus közönség szerette, úgy hogy a lap példányszáma 97 ezer példányig

emelkedett s az ellenséges Károlyi forradalmi kormány sajtófőnöke kénytelen volt elismerni, hogy az Uj Lap az 1918-iki Magyarországnak harmadik helyen álló legelterjedtebb lapja. A kommunizmus kiűtötte a szerkesztőség kezéből a tollat, de az azt követő első Katolikus Nagygyűlésen Szombathely püspöke a nyílt színen mondja ki: «Ha Magyarországon sok olyan bátor lap lett volna, mint az Uj Lap, akkor nem lett volna kommunizmus sem».

A kommün bukása után új munkába kezdtünk: most már a Központi Sajtóvállalat adja ki és terjeszti a lapot. Ámde az ország kétharmadával, a katolikus magyarság nagyrésze is elveszett s ezzel a lap olvasóinak is jelentékeny hányada. Akkor, amikor az egész ország magyarsága, a mindenesetre szimpatikus keresztény jelszóban olvadt föl, a lap szükségét látta — épen a katolikus társadalom szempontjából — hogy régi elvei: szintiszta katolikus iránya mellett megmaradjon. Ekkor már a maga erejére támaszkodva, saját kezelésébe vette a lapot. Küzdött s e küzdelmének eredménye, hogy ma már a régi terjedelme, képes formája újra visszatért, technikai kiállítása, szellemi nivója emelkedett. Erősen alátámasztotta a szerkesztőség ezirányú munkáját kipróbált segédszerkesztőjének: Jámbor Dezsőnek agilitása. A lap vezetőcikkeit névvel jegyezve vagy anélkül, a katolikus közélet és a keresztény politika legjelesebbjei írják:

Csernoch János dr. bíbornok-hercegprímás, Zichy János gróf, Prohászka Ottokár székesfehérvári megyés főpásztor, Ernszt Sándor, pápai protonotárius, Wolff Károly, országgyűlési kép-

viselő, Haller István, volt miniszter, Bernolák Nándor, volt miniszter, Lepold Antal dr. prelátus kanonok, Buttykay Antal római generális definitör, Böle Kornél domonkosrendi atya, Kőszó István, államtitkár, Székely János, volt államtitkár, Vicián István képviselő, helyettes államtitkár, Cettler Jenő ország-

Jámber Dezső,
az Uj Lap segédszerkesztője.

gyűlési képviselő, Petrovác Gyula, Fröhvirth Mátyás, Láng János, Pintér László, Temesváry Imre, Homonnay Tivadar, Kocsán Károly, Krüger Aladár, Perlaky György, országgyűlési képviselők, Gerevich Tibor egyetemi tanár, az esztergomi Keresztény Múzeum igazgatója, Balás Károly, Tóth Tihamér, Kmoskó Mihály, Egyed István, Zolnay Béla, Ariner Edgár egyetemi tanárok,

Csepela Lajos tb. kanonok, Tóbler János, volt csehszlovák képviselő, Slamirovsky Tádé lovag, volt lengyel konzul, Dzsicsiro Imaoka, japán tanár stb.

Ha a katolikus közönség olyan igyekezettel támogatja az Uj Lapot, mint amilyen áldozatokkal támasztották új életre és lelkesedéssel szerkesztik, akkor a mostani negyedszázados jubi-

leuma vissza fogja hozni azt a régi fényt, melyet olvasóinak nagy száma kölcsönzött annak a lapnak, melynek lelke egy negyedszázadon keresztül mindig ugyanaz maradt: Szintiszta katolikus és nemesen magyar. Ez a lap joggal elvárhatja, hogy a magyar katolikusok melléje sorakozva támogassák nemes irányát, törhetetlen szellemét.

